NAȚIUNEA
continuitate pentru neam și țară
Informație, opinie și atitudine publicistică

Serie nouă, Anul XIII
Director: Cezar Adonis Mihalache

ISSN 2247 – 5117

INSIDE

- Pictorul Ștefan Câlția – opera sa „alunecă” în zona magică a realismului fantastic
  :: Reflexii vizuale
- Sfera inteligibilă în ampla și documentata carte a lui Viorel Igna
  :: Colocvii literare
- Valahii din Balcani în cronica francezului Robert de Clari de la începutul secolului XIII
  :: Confluențe istorice, Recomandate
- Sfinții Închisorilor comuniste – file de pateric și filocalie...
  :: Recomandate, Religie/Spiritualitate
- Pe frontul grâului, rușii bombardează satele de români din sudul Basarabiei...
  :: Interviurile Națiunii
- Morlacii – valahii din Dalmația în memoriul unui ofițer francez, cu origini valahe, din 1806
  :: Diaspora, Recomandate
- Entitățile fără chip...
  :: Recomandate, Turnul de veghe

Națiunea PRINT

Din spuza vetrei strămoșești...

Data: 4 iunie 2024

George V. Grigore

În anul 2018 Universitățile străine, sponsorizările și economiile arheologilor nu au mai putut ține în viață șantierul de la Scânteia, din județul Iași, care cerceta civilizația Cucuteni. Arheologii experimentați se plâng că statul român le-a tăiat finanțările și ajung să facă doar supraveghere arheologică la proiecte imobiliare. Pentru a doua oară după 33 de ani de funcționare neîntreruptă, arheologii ieșeni vor abandona cercetările asupra culturii Cucuteni. Așezarea Cucuteni de la Scânteia – Dealul Bodești/La Nuci a fost identificată de

învăţătorul Ion Trofin în anii 1970. El a dus fragmente ceramice de aici arheologului Anton Nițu, la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași. A fost nevoie de 15 ani pentru ca la Scânteia să se deschidă un șantier arheologic. Așa începe povestea cunoscută în toată lumea despre așezarea din perioada Cucuteni și despre cantitatea impresionantă de ceramică pictată și multe statuete antropomorfe descoperite aici. Nu mai puțin de o mie de bucăți. Șantierul arheologic a fost deschis în 1985 și a fost coordonat de dr. Cornelia-Magda Lazarovici, de la Institutul de Arheologie Iași. Dacă înainte de 1989 finanțările erau consistente, puțin câte puțin șantierele arheologice au fost trecute la și altele. O vreme, povesteste Magda Lazarovici, arheologii au adus bani de acasă. În 2005 șantierul s-a închis din lipsa fondurilor, timp de zece ani. Șansa de a continua nu a venit din România, ci din Germania.

Echipa de arheologi de la Friedrich-Alexander Universitat Erlangern Nurnberg a venit cu fonduri și a început epoca de aur la Scânteia. În 2016, în cadrul unui șantier școală la Scânteia, echipa din Germania a înregistrat la Autoritatea Aeronautică Civilă Română prima dronă în scop de cercetare arheologică. Din păcate, cercetatorii din Germania au încheiat programul și nu s-au obținut noi finanțări, iar șantierul arheologic din Scânteia s-a închis. „Colegii noștri germani nu au putut obține finanțarea și am amânat lucrările pe anul viitor. Noi vom merge în alte județe. În ultimii ani am finanțat lucrările din fonduri personale, am fost susținuți de sponsorizări. Noi la Academie nu avem fonduri pentru săpături. Cei de la Primăria Scânteia nu dau voie să se apropie nimeni de sit. Avem acum o echipă de arheologi din China care vor să investească aici. E cea mai importantă așezare a culturii Cucuteni. Vrem să vedem cum au trăit oamenii în urmă cu 7.000 de ani”, a explicat coordonatorul Magda Lazarovici, care speră ca măcar pentru viitor să fie găsite fonduri. Cele mai valoroase obiecte descoperite la Scânteia au făcut parte din expoziții internaționale de mare succes, organizate la Vatican, Varșovia, New York, Oxford. „Este foarte simplu să vă explic că în ultimii 28 de ani investițiile în cercetarea arheologică au fost minime”, povestește Lăcrămioara Stratulat, directorul Complexului Muzeal Moldova Iași. Finanțările locale depind de fiecare județ care are arondat câte un muzeu și de fondurile alocate sau nu de Consiliul Județean. „La nivel central s-au dat ceva fonduri pentru șantierele mari, cum sunt Histria și Sarmizegetusa, pentru conservare și pază. În rest, finanțarea pentru săpăturile arheologice se rezumă la săpături de salvare datorate unor investiții în autostrăzile care se fac, când se fac, cum se fac. În zona noastră nu se fac asemenea investiții. Lipsa de personal este o altă problemă. Studenții de la Istorie de la Universitatea Alexandru Ioan Cuza nu mai sunt interesați să meargă pe șantierele deschise, așa puține cum sunt. „, a povestit Lăcrămioara Stratulat.

Complexul Muzeal Național „Moldova” a fost gazda unei delegații de experți din Republica Populară Chineză, în contextul acordului de cooperare și schimburi culturale încheiat cu Muzeul Culturii Yangshao și Institutul de Arheologie din cadrul Academiei de Științe Sociale a Chinei, Beijing Shaanxi. La Iași arheologii chinezi încearcă să găsească explicații la similitudinile dintre două culturi neolitice, Cucuteni și Yangshao. Este vorba de un proiect început anul trecut. Cele două culturi neolitice au fost contemporane, iar ariile lor de răspândire s-au aflat la mii de kilometri distanță. În 2016, echipa din Germania a folosit aici prima dronă în scop de cercetare arheologică. Moldova și-a câștigat de-a lungul timpului renumele de loc încărcat de istorie, artă și frumos, însă puține sunt momentele în care specialiștii au avut ocazia să-și îndrepte privirile spre bogățiile din subteran. În această vară, câțiva cercetători care au ales să-și urmeze pasiunea făcând săpături în arșița soarelui, pe dealurile din împrejurimile Iașului, au scos la iveală noi mărturii din istoria uneia dintre cele mai vechi civilizații din Europa – Cucuteni.

Situl eneolitic din extremitatea sudică a județului Iași se numără printre puținele așezări din zona est-carpatică în care s-au mai desfășurat cercetări arheologice sistematice. „Șantierul cucutenian de la Scânteia a fost deschis în anul 1985, după ce în 1984, fiind executate lucrări pentru realizarea iazului din partea de Nord a așezării, a fost scos la lumină un vas antropomorf. Practic, a fost distrusă o groapă aparținând așezării, cu un material deosebit, lucru care a atras atenția specialiștilor, fiind demarate cercetări în teren”, ne povestește dr. Senica Țurcanu, șeful Muzeului de Istorie a Moldovei și călăuza noastră pe drumul cunoașterii unei civilizații uitate. „Situl cucutenian are în jur de șase-șapte hectare. Aici a fost realizată, în urmă cu câțiva ani, o cercetare geomagnetică, în urma căreia au fost identificate peste 50 de locuințe. Dintre acestea, 14 au fost cercetate până în momentul în care s-a realizat ultimul plan. Astfel, putem spune că satul cucutenian a avut în jur de 70 de case, cu o structură și cu un sistem de apărare deosebite”, explică muzeograful. „Din 1985 s-a lucrat aproape în fiecare an, până în 1999, însă de atunci cercetările a început să se desfășoare cu sincope. Dacă în perioada comunistă cercetările erau finanțate în fiecare an și erau o prioritate a regimului, fiind important să știm ce s-a întâmplat în trecut, după 1990 finanțările au fost din ce în ce mai rare. Din păcate, au fost ani, după 2000, când nu au existat deloc bani pentru astfel de activități”, susține dr. Țurcanu.

Bazele colaborării româno-germane pentru studiul amănunțit al civilizației Cucuteni, așa cum s-a manifestat aceasta în așezarea de la Scânteia, au fost puse în 2008, când a avut loc o primă vizită a echipei din Germania și când s-au realizat și primele investigații geomagnetice. Acestea au fost reluate în 2015, când la Scânteia s-au desfășurat noi cercetări ce au permis determinarea planului satului cucutenian de pe Dealul Bodeștilor și a sistemului său de apărare. Tot atunci s-a stabilit fructificarea experienței de cercetare de la Scânteia în scop educațional, în cadrul unui șantier-școală, coordonat de prof. univ. dr. Doris Mischka. Prima ediție s-a derulat în vara lui

2016, când echipa din Germania a înregistrat, la Autoritatea Aeronautică Civilă Română, prima dronă în scop de cercetare arheologică. La lucrări au fost prezenţi, ca şi în anii anteriori, şi dr. Carlsten Mischka, specialist german în determinări geomagnetice, şi prof. dr. Gheorghe Lazarovici, de la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

În campania 2017, care s-a derulat în perioada 1 august – 1 septembrie, au participat studenţi, masteranzi şi doctoranzi de la Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Germania – Historisches Seminar. Abteilung für Ur – und Frühgeschichtliche Archäologie şi Institut für Urgeschichte & Historische Archäologie Universität Wien, Austria, dar şi tineri specialişti de la Muzeul Judeţean Botoşani şi de la Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad, care contribuie astfel la investigarea exhaustivă a celor două locuinţe de dimensiuni considerabile a căror cercetare a început în anul 2016. „Aici ar trebui să fie şi un şantier-şcoală pentru mulţi studenţi de la facultăţile de istorie din ţară. În momentul de faţă, nu mai există legislaţia care să-i oblige pe tineri să facă practică pe şantiere, dar în acelaşi timp facultăţile nu-şi mai permit să le asigure doritorilor un minimum financiar din care să se poată întreţine pe perioada unui posibil stagiu, pe teren”, susţine dr. Cornelia-Magda Lazarovici.

Cercetătoarea povesteşte că anul 2017 a fost totuşi unul generos pentru studiul desfăşurat la Scânteia, pentru săpăturile de aici fiind obţinută o donaţie substanţială din partea Asociaţiei Cavalerilor de Malta. Munca depusă de echipele de cercetători în situl de la Scânteia a fost apreciată de-a lungul timpului atât în ţară, cât şi în străinătate, iar calitatea extraordinară a ceramicii cucuteniene descoperite în acest sit a dus la organizarea unei prime expoziţii, în 1999, la Palatul Culturii din Iaşi, reunind exclusiv piese din această aşezare. Ulterior, cele mai valoroase obiecte descoperite aici au făcut parte din expoziţii internaţionale de mare succes, organizate la Vatican, Olten (Elveţia), Bytom şi Varşovia (Polonia), New York, Oxford, dar şi la Chişinău. Cunoscută în toată lumea de mai bine de trei decenii, aşezarea cucuteniană din comuna ieşeană Scânteia se particularizează nu doar prin cantitatea impresionantă de ceramică pictată, ci şi prin numărul ridicat de statuete antropomorfe descoperite aici, aproximativ 1.000, acest lucru indicând posibila existenţă a unui centru de cult, în jurul căruia au fost construite mai multe aşezări. Muzeul de Istorie a Moldovei din cadrul Complexului Muzeal Naţional „Moldova” Iaşi deţine în patrimoniul său, care numără peste 50.000 de piese, şi o impresionantă colecţie Cucuteni – cu artefacte provenind din aşezarea eponimă, dar şi din situri de referinţă ca Truşeşti (jud. Botoşani), Scânteia, Ruginoasa şi Valea Lupului (jud. Iaşi) – , precum şi piese de valoare deosebită provenite din siturile dacice şi romane de la Lunca Ciurei (jud. Iaşi), Poiana (jud. Galaţi), Dumbrava (jud. Iaşi), Barboşi (jud. Galaţi), din necropolele Sântana de Mureş-Cerneahov de la Erbiceni şi Leţcani (jud. Iaşi) (fusaiola cu inscripţie runică) sau din aşezările medievale de tip urban de la Baia (jud. Suceava) şi Iaşi (inclusiv de la Curtea Domnească).

Naţiunea TV

Preţul tăcerii: contabilitatea presei de partid

Click aici pentru film

Retina cu spini

de Matei Mihai

PARTENERI

Librăria Atlas